

و در این جا قابل ذکر نیست .

***

امادر مقابل شاخه شعر نو نیمایی در ادبیات فارسی معاصر نوعی شعر سنتی به تکامل می رسد و شاعرانی مانند بهار ، ایرج ، رشید یاسمی ، پروین اعتصامی ، شهریار ، حمیدی شیرازی ، پژمان بختیاری ، رهی معیری و عماد خراسانی و امثال آنان نمایندگان واقعی این شاخه هستند . این نوع شعر در جای خود و در خور بحث است و نباید آن را نادیده گرفت و جلد دوم این کتاب به بحث مشروح درباره آنان و شعر معاصر سنتی اختصاص دارد .

پایان

گزیده منابع و مأخذ

آب در خوابگاه مورچگان ، تیمایوشیج ، امیر کبیر ، ۱۳۵۱
آتشکده خاموش ، منوچهر شیبانی ، ۱۳۴۲
آخر شاهنامه ، مهدی اخوان ثالث (م . امید) چاپ چهارم ۱۳۵۴
مروارید .

آخرین نبرد ، اسماعیل شاهرودی (آینده) ، ۱۳۳۰
آرش کمانگیر ، سیاوش کسرایی ، اندیشه ، ۱۳۳۸
آوا ، سیاوش کسرایی ، نیل ، ۱۳۳۷
آواز خاك ، منوچهر آتشی ، نیل ، ۱۳۴۶
آهنگ دیگر ، منوچهر آتشی ، ۱۳۳۹
آیدا در آینه و لحظه ها و همیشه . احمد شاملو ، نیل ، ۱۳۵۰
آیدا . درخت و خنجر و خاطره ، مجموعه شعر احمد شاملو (ا. بامداد)

مروارید ، ۱۳۴۴

آی « میقات نشین » ! ، اسماعیل شاهرودی ، زمان ، ۱۳۵۱
آینده ، اسماعیل شاهرودی ، امیر کبیر ، ۱۳۴۶
ابراهیم در آتش ، احمد شاملو ، چاپ اول تیرماه ۱۳۵۲

گزیده منابع و مآخذ / ۲۷۱

- ابر و کوچه ، فریدون مشیری ، نیل ، ۱۳۴۵
- اختناق ایران ، تألیف مورگان شوستر امریکائی ، ترجمه ابوالحسن موسوی شوشتری بامقدمه‌ای از اسماعیل رائین ، چاپ دوم ، ۱۳۵۱
- ادبیات دوره بیداری و معاصر ، دکتر محمد استعلامی ، انتشارات دانشگاه سپاهیان انقلاب ، ۱۳۵۵
- ادبیات مشروطه ، باقر مؤمنی ، انتشارات گلشائی ، ۱۳۵۲
- ارزش احساسات ، نیما یوشیج ، حواشی از دکتر جنتی عطائی ، ۱۳۳۵
- ارزش احساسات و پنج مقاله در شعر و نمایش ، نیما یوشیج ، ۱۳۵۱
- ارغنون ، مهدی اخوان ثالث ، چاپ سوم ۱۳۵۵ مروارید
- از بودن و سرودن ، شفیع کدکنی (م . سرشک) انتشارات توس چاپ اول ، ۱۳۵۶
- از زبان برگ ، م . سرشک ، انتشارات توس ، ۱۳۴۷
- از شعر گفتن ، اسماعیل خویی ، چاپ اول ۱۳۵۲ سپهر
- از صبا تا نیما ، یحیی آرین پور ، مؤسسه فرانکلین ، ۱۳۵۰ دو جلد.
- از صدای سخن عشق ، اسماعیل خوئی ، چاپ اول ۱۳۴۹ رز.
- از هوا و آینه‌ها ، مجموعه اشعار عاشقانه احمد شاملو ، سازمان انتشارات اشرفی ، ۱۳۵۳
- ازین اوستا ، مهدی اخوان ثالث ، چاپ سوم ۱۳۵۳ مروارید.
- اسیر ، فروغ فرخزاد ، چاپ نهم ۱۳۵۴ امیرکبیر
- افسانه ، (از کتاب بیرقها و لکه‌ها) بامقدمه احمد شاملو ، ۱۳۲۹
- افسانه و رباعیات ، نیما یوشیج ، ۱۳۳۹ کیهان.
- اندیشه‌های میرزا فتحعلی آخوندزاده ، فریدون آدمیت انتشارات خوارزمی.
- ایران در دوره قاجاریه ، علی اصغر شمیم ، ۱۳۴۲
- ایدئولوژی ، نهضت مشروطیت ایران ، فریدون آدمیت ، انتشارات پیام ، ۱۳۵۵
- بادماوند خاموش ، سیاوش کسرائی ، فرهنگ ۱۳۴۵
- باغ آینه ، احمد شاملو ، چاپ چهارم ۱۳۵۶ مروارید.

- بر انتهای آغاز ، منوچهر آتشی ، دنیای کتاب ، ۱۳۵۰
- بر خنک رهوار زمین ، اسماعیل خوئی ، چاپ سوم ۱۳۵۳ رز.
- برگزیده شعرهای احمدشاملو ، (۱ . بامداد) با حرفهایی در شعر و شاعری ، چاپ دوم ، ۱۳۵۰ انتشارات بامداد.
- برگزیده شعرهای اسماعیل شاهرودی ، (آینده) با مقدمه نیشیج ۱۳۴۸ . انتشارات بامداد.
- برگزیده شعرهای مهدی اخوان ثالث ، (م . امید) ۱۳۴۹ ، بامداد.
- بوی جوی مولیان ، شفیع کدکنی (م . سرشک) چاپ اول انتشارات توس ، ۱۳۵۶
- بهار را باور کن ، فریدون مشیری ، نیل ۱۳۴۷
- بهار و ادب فارسی ، مجموعه مقالات ملك الشعراء بهار ، به کوشش محمد گلبن ، امیر کبیر.
- بهترین امید ، برگزیده عقیده و نثر و شعر «م . امید» مهدی اخوان ثالث ، چاپ دوم ۱۳۵۵ آگاه.
- بی قاب ، اسماعیل خوئی ، مشهد ۱۳۳۵
- پیرما ، محمدزهری ، انتشارات رواق ، ۱۳۵۶
- پویه ، فریدون توللی ، شیراز ، ۱۳۴۵
- تاریخ ادبیات ایران از آغاز عهد صفویه تا زمان حاضر ، ادوارد بروان ترجمه رشید یاسمی ، چاپ دوم ، ۱۳۲۹
- تاریخ اجتماعی و سیاسی ایران در دوره معاصر ، سعید نفیسی جلد اول ۱۴۳۵
- تاریخ بیداری ایرانیان ، به قلم ناظم الاسلام کرمانی به اهتمام علی اکبر سعیدی سیرجانی ، انتشارات بنیاد فرهنگ ایران ، ۱۳۴۶ سه جلد.
- تاریخ تطور شعر فارسی ، محمدتقی بهار (ملك الشعراء) با تصحیح و تحشیه تقی بینش.
- تاریخ جراید و مجلات ، محمدصدر هاشمی چهار جلد ، اصفهان.
- تاریخ مشروطه ایران ، احمد کسروی ، چاپ نهم ۱۳۵۱ امیر کبیر.

گزیده منابع و مآخذ / ۲۷۳

تاریخ مطبوعات و ادبیات ایران در دوره مشروطیت ، ادوارد بروان

ترجمه محمدعباسی .

تحقیق در احوال و آثار و افکار و اشعار ایرج میرزا و خاندان و نیاکان

او ، محمد جعفر محجوب ، ۱۳۴۲

تحقیق در افکار میرزا ملکم خان ناظم الدوله ، دکتر فرشته نورائی ،

کتابهای جیبی ، ۱۲۵۲

تحلیلی از شعر نوفارسی ، عبدالعلی دست‌غیب ، ۱۳۴۵

ترمه ، نصرت رحمانی ، ۱۳۴۹ ، اشرفی .

تولدی دیگر ، ۱۳۳۸ تا ۱۳۴۲ ، فروغ فرخزاد انتشارات مروارید .

جام جهان بین ، محمدعلی اسلامی ندوشن ، چاپ سوم ۱۳۴۹ انتشارات

توس .

جادوانه فروغ فرخزاد ، تهیه و تنظیم از امیر اسماعیلی ، ابوالقاسم

صدارت ، تیرماه ۱۳۴۷

جرقه ، منوچهر شبیانی ، ۱۳۲۴

جزیره ، محمد زهری ، امیر کبیر ، ۱۳۳۴

جنگ اصفهان ، تابستان ۱۳۴۵

چشمها و دستها ، نادر نادرپور ، ۱۳۴۸ مروارید

چند برگ از بلدا ، هوشنگ ابتهاج (ه . ا . سایه) ۱۳۴۴

چند نامه به شاعری جوان ، یک داستان و چند شعر ، ترجمه پرویز ناتل

خانلری ، چاپ سوم ۱۳۵۳

حرفهای همسایه ، نیما یوشیج ، ۱۳۵۱ ، دنیا .

حریق در باد ، نصرت رحمانی ، ۱۳۴۹ ، زمان .

حکایات و خانوادگی سرباز ، نیما یوشیج ، ۱۳۵۳ ، امیر کبیر .

حیات یحیی دولت آبادی ، چهار جلد ۱۳۱۸-۱۳۳۱

خاطرات و خطرات ، مهدیقلی هدایت ، ۱۳۲۹

خاطرات سیاسی ، میرزا علی خان امین الدوله ، به کوشش حافظ

فرمانفرمایان تهران ۱۳۴۱

- خانگی ، سیاوش کسرایی ، ۱۳۴۶ ، فرهنگ .
- خانواده سرباز ، شیر - انگاسی و غروب ، نیمایوشیج ، تهران ۱۳۰۵
- خوابنامه ، محمدحسن خان اعتمادالسلطنه ، مشهد ۱۳۲۴
- خون سیاوش . سیاوش کسرایی ، امیرکبیر ۱۳۴۲
- دانشمندان آذربایجان ، محمدعلی تربیت ، تهران .
- دختر جام ، نادر نادرپور ، ۱۳۵۰ ، مروارید .
- در کوچه باغهای نساپور ، م . سرشک ، چاپ اول ۱۳۵۰ ، رز
- دشنه در دیس ، احمدشاملو ، چاپ اول ۱۳۵۶ ، مروارید .
- دفترهای زمانه ، دیدار و شناخت . م . امید . زیر نظر و به مسؤلیت
سیروس طاهبار . اسفند ۱۳۴۷
- دنیا ، خانه‌ی من است ، نیمایوشیج ، چاپ اول ، ۱۳۵۰
- دیدار در فلق ، منوچهر آتشی ، ۱۳۴۸ ، امیرکبیر .
- دید و باز دید و هفت مقاله ، جلال آل احمد ، ۱۳۳۴
- دیوار ، فروغ فرخزاد ، چاپ پنجم ۱۳۵۴ ، امیرکبیر .
- دیوان ابوالقاسم لاهوتی ، چاپ مسکو ، ۱۹۴۶ میلادی .
- دیوان ادیب الممالک فراهانی ، (میرزا صادق امیری) به اهتمام وحید
دستگردی ، تهران ۱۳۱۲ شمسی .
- دیوان ادیب پیشاوری ، با مقدمه و تعلیقات علی عبدالرسولی ، تهران
۱۳۱۲
- دیوان اشعار شادروان محمدتقی بهار ، (ملك الشعراء) دو جلد ،
امیرکبیر ۱۳۴۴ خورشیدی .
- دیوان عشقی و شرح حال شاعر ، به اهتمام علی اکبر سلیمی ، تهران
۱۳۱۹
- رها ، مجموعه شعر فریدون توللی ، چاپ سوم ، ۱۳۴۶
- زان رهروان دریا ، اسماعیل خوئی ، چاپ اول ، ۱۳۴۹ انتشارات رز .
زمزمه‌ها ، م . سرشک ، مشهد ۱۳۴۴
- زمستان ، مهدی اخوان ثالث (م . امید) چاپ چهارم ۱۳۵۴ مروارید .
- زمین ، هوشنگ ابتهاج (ا . ه . سایه) ، ۱۳۳۴ ، نیل .

گزیده منابع و مآخذ/ ۲۷۵

- سایه روشن شعر نوپارسی ، عبدالعلی دست‌غیب ، اردیبهشت ۱۳۴۸
- سبک‌شناسی یا تاریخ تطور نثر فارسی ، جلد سوم ، چاپ دوم ۱۳۳۷
- ستاره‌ی در زمین ، مجموعه نامه‌های نیما یوشیج ، چاپ اول انتشارات توس
- سحوری ، نعمت میرزا زاده (م.آزم) انتشارات رواق تابستان ۱۳۵۷
- سدوبازوان ، طاهره صفارزاده ، کتاب زمان ، ۱۳۵۰
- سراب ، هوشنگ ابتهاج (ه . ا . سایه) ۱۳۳۰
- سرابهای گویر ، منوچهر شیبانی ، انتشارات آبان.
- سرمه خورشید ، نادر نادرپور ، ۱۳۴۸ ، مروارید.
- سفر پنجم ، طاهره صفارزاده ، انتشارات رواق ۱۳۵۶
- سیاحتنامه ابراهیم بیگ ، اثر حاج‌زین‌العابدین مراغه‌ای ، اندیشه ، ۱۳۴۴
- سیاستگران دوره قاجاریه ، تألیف خان ملک‌ساسانی ، انتشارات بابک ، ۱۳۵۴
- سیاه‌مشق ، هوشنگ ابتهاج (ه . ا . سایه) ۱۳۳۲ ، امیرکبیر.
- شام بازپسین ، نادر نادرپور ، چاپ اول زمستان ۱۳۵۶ مروارید.
- شبنامه ، محمدزهری ، اشرفی ، ۱۳۴۷
- شکفتن درمه ، احمد شاملو ، انتشارات زمان ۱۳۴۹
- شعر انگور ، نادر نادرپور ، ۱۳۴۸ مروارید.
- شعر بی‌دروغ ، شعر بی‌نقاب ، دکتر عبدالحسین زرین کوب ۱۳۴۶ ، محمدعلی علمی.
- شعر چیست ؟ ، دکتر محمود هومن بادکتر اسماعیل خوئی ، ۱۳۵۴ امیرکبیر.
- شعرمن ، نیما یوشیج ، چاپ چهارم ، ۱۳۵۶
- شعر نو از آغاز تا امروز (۱۳۵۰ - ۱۳۰۱) ، محمد حقوقی ، تهران ۱۳۵۴
- شعرو هنر ، دکتر پرویز ناتل خانلری ، اسفند ۱۳۴۵

۲۷۶/مقدمه‌ای بر شعر نو ...

شهر شب، و شهر صبح، نیما یوشیج، انتشارات مروارید، چاپ سوم
۱۳۵۵

صورت‌و اسباب در شعر امروز ایران، اسماعیل نوری علاء چاپ اول
۱۳۴۸

طلا درمس، دکتر رضا براهنی، چاپ اول ۱۳۴۴

طنین در دلنا، طاهره صفارزاده، ۱۳۴۷، امیر کبیر.

عصیان، فروغ فرخ زاد، امیر کبیر، چاپ هشتم ۱۳۴۵

فتنه باب، اعتضاد السلطنه، توضیحات و مقالات بقلم عبدالحمین نوائی،

انتشارات بابک چاپ دوم ۱۳۵۱

فراکراز شب اکنوفیان، اسماعیل خوئی، چاپ دوم ۱۳۵۶ جاویدان.

فکر آزادی و مقدمه نهضت مشروطیت ایران، فریدون آدمیت، تهران

۱۳۴۰

قنوس در باران، احمد شاملو، انتشارات نیل، ۱۳۴۵

قلم انداز، نیما یوشیج، انتشارات دنیا، چاپ دوم ۱۳۵۲

قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز، علی آذری، تهران ۱۳۲۹ ش

کتاب احمد، عبدالرحیم طالبوف، سازمان کتابهای جیبی، چاپ اول

کشتی و توفان، نیما یوشیج، ۱۳۵۱، امیر کبیر.

کلیات دیوان عارف قزوینی، تهران ۱۳۴۷

کوچ، نصرت رحمانی، ۱۳۴۹، امیر کبیر

گویر، نصرت رحمانی، ۱۳۴۹، گوتمبرگ

گلایه، محمد زهری، ۱۳۴۵، اشرفی

گلی برای تو، مجدالدین میر فخرائی (گلچین گیلانسی) انتشارات

خوارزمی.

گناه، محمد علی اسلامی ندوشن، تهران ۱۴۲۸

گناه دریا، فریدون مشیری، ۱۳۳۵، نیل.

گیاه و سنگ نه آتش، نادر نادر پور، چاپ اول زمستان ۱۳۵۶ مروارید.

لیلة القدر، نعمت میرزا زاده (م. آزر) اردیبهشت ۱۳۵۷

ماخ‌اولا، نیما یوشیج، چاپ دوم، ۱۳۵۱

برگزیده منابع و مآخذ / ۲۷۷

- ماه در مرداب ، دکتر پرویز خانلری، ۱۳۴۳
- مانلی و خانهای سریویلی، نیما یوشیج ، فروردین ۱۳۵۲، امیر کبیر.
- مثل درخت در شب باران، شفیع کدکئی (م. سرشک) انتشارات توس
چاپ اول ، ۱۳۵۷
- مجموعه اشعار علی اکبر دهخدا ، به اهتمام دکتر محمد معین، تهران
مجله پیام نوین ، سال پنجم «نوعی وزن در شعر امروز فارسی».
- مجله دانشکده، تهران ، رجب ۱۳۳۶ (یکم اردیبهشت ۱۲۹۷)
ملك الشعراء بهار .
- مرثیه‌های خاك، احمد شاملو، چاپ اول ۱۳۴۸ امیر کبیر.
- مسالك المحسنين، اثر خامة عبدالرحيم بن شيخ ابوطالب نجار تبریزی،
شرکت سهامی کتابهای جیبی ، ۱۳۴۷
- مشت در جیب ، مجموعه شعر، از محمد زهری، چاپ دوم ۱۳۵۳
- منتخبات آثار، محمد ضیاء هشترودی ، تهران ۱۳۴۲ ه.ق
- میعاد در لجن ، نصرت رحمانی، ۱۳۴۶ نیل.
- نافه، اثر فریدون توللی ، چاپ اول ۱۳۴۱
- ناقوس ، نیما یوشیج ، انتشارات مروارید ، چاپ سوم ، ۱۳۵۵
- نامه‌های نیما به همسرش ، نیما یوشیج ، ۱۳۵۱، انتشارات آگاه
- نایافته، فریدون مشیری، ۱۳۴۴
- نخستین کنگره نویسندگان ایران، تهران ۱۳۲۶
- نخستین نغمه‌ها، هوشنگ ابتهاج (ا.ه. سایه) ۱۳۲۵
- نسیم شمال ، سید اشرف‌الدین حسینی، محرم ۱۳۴۳ ه.ق چاپ بمبئی.
- نقد آثار احمد شاملو، عبدالعلی دست غیب ، چاپ دوم ۱۳۵۴
- نقد ادبی ، دکتر عبدالحسین زرین کوب ، جلد دوم انتشارات امیر کبیر
- ۱۳۵۳
- نمونه‌هایی از شعر نیما یوشیج، به انتخاب سیروس طاهباز ، تهران
- ۱۳۵۴
- نه شرقی، نه غربی، انسانی، دکتر عبدالحسین زرین کوب، چاپ اول

۲۷۸ / مقدمه‌ای بر شعر نو ...

انتشارات امیرکبیر، ۱۳۵۳

نیما یوشیج، زندگی و آثار او، دکتر ابوالقاسم جنتی عطائی، اسفندماه

۱۳۴۶ تهران (مجموعه اشعار)

نیما یوشیج نقد و بررسی، عبدالعلی دست غیب، فروردین ۱۳۵۶

... و تلمه، مجموعه شعر از محمد زهری، نیل ۱۳۴۸

هرسوی راه راه...، اسماعیل شاهرودی، ۱۳۵۰

هشت کتاب، سهراب سپهری، کتابخانه طهوری چاپ اول، ۱۳۵۵

هوای تازه، احمد شاملو، انتشارات نیل، چاپ چهارم ۱۳۵۳

یادداشتها و... مجموعه اندیشه، پنجمین دفتر از مجموعه آثار نیما

یوشیج، تهران، ۱۳۴۸

Reza.Golshah.com
www.KetabFarsi.com

بخوانید :

در کوچه باغهای نیشابور «چاپ هفتم»
از زبان برگ «چاپ سوم»
از بودن و سرودن «چاپ دوم»
مثل درخت در شب باران «چاپ دوم»
بوی جوی مولیان «چاپ دوم»
شبخوانی «چاپ دوم»
زمزمه‌ها «چاپ دوم»

شفیعی کدکنی (م. سرشک)، شاعر روزگار خویش است. این عبارت را با همه معنا و همه قدرتش باید در نظر آورد. او در روح و در زبان، شاعر است. جوهر شعر به معنای واقعی، در بندبند آثارش به شفافیت نام پیدا است. زمانه او، در شعرش پیدا است. صدای صفیرها، غرش بی‌امان نپذیرفتن و رد کردن، از اعماق شعر او به گوش می‌خورد، نیز زمزمه زیبای خود شعر.

لحظه به لحظه، موج به موج، این زمانه و این تاریخ مشوش که ما داریم در شعر او ثبت شده است، بی‌آنکه این شعر، از شمول تعریف شعر واقعی خارج شود. آری، او شاعر روزگار خویش است، و شاعر روزگار خویش، شاعر همه روزگارهاست.

از مهتابی به کوچه
مجموعه مقالات
احمد شاملو

نقطه نظرهای شاملو در باب بسی از مسایل فرهنگی، ادبی و اجتماعی، در این مجموعه گرد آمده است: «این مجموعه شامل مثنوی از مقالات است - از نقد و نظر در باب کتاب‌های چاپ شده و مسایل اجتماعی و رخداده‌ها فرهنگی و غیره - که به تدریج، این‌جا و آن‌جا در مجلات و روزنامه‌های تهران - بچاپ رسیده.»

در این‌جا با شاملویی برخورد داریم که نظر می‌دهد، نقد می‌نویسد و در ارائه نظرهایش، پرده‌پوشی نمی‌کند، سهل است، با دقت و صراحتی که خاص اوست، هر آنچه را نمی‌پسندد، رد می‌کند.

شاملو در جامعه ناقد و نظرپرداز، به تمامی شاملوی شاعر نیست: او در مقام نقد و نظر، سیمای اندیشه‌گری را دارد، و این سیمای تازه‌پس است.

Reza.Golshah.com
www.KetabFarsi.com

Reza.Golshahan.com
www.KetabFarsi.com

